

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei

Apare odată în săptămână: Duminică.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 286.

Considerațiuni actuale.

Mântuitorul Isus Hristos însuși a fixat chipul adevărat al închinării dumnezeiești. Din clasică Sa convorbire cu femeia samarineancă isvoresc cuvintele vieții vecinice: „Adevărat vine ceasul și acum este, când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr; căci și Tatăl acest fel caută să fie ceice se închină Lui. Duh este Dumnezeu, și ceice se închină Lui, trebuie să se închine în duh și în adevăr.”¹⁾ Evident deci, că adevărata adorare a Ființii dumnezeiești este absolut spirituală, nelimitată de timp și despațiu. Fără 'ndoială, că mireasma jertfei spirituale este cea mai plăcută lui Dumnezeu. Prin osârdia sufletului nostru intrăm în comuniune cu Dumnezeu. Trupul nostru poate fi oricând și oriunde lăcașul Duhului Sfânt. „Nu știți, că sunteți templul lui Dumnezeu și Duhul lui locuiește în voi.”²⁾

Toate acestea însă nu contrazic cultul extern. Omul ca ființă spiritual-corporală, trebuie să-și manifeste adorarea după ambele laturi. Adorarea sa numai atunci va fi perfectă. Această adorare primește și o justificare rațională, prin legile psiho-fiziologice. Este fapt cert, că activitatea spiritului nostru influențează corpul și viceversa. Adevărata adorare trebuie să cuprindă cultul intern manifestat în cultul extern.

Creștinismul dela urzirea sa, nu s'a mulțumit exclusiv cu un cult particular, izolat, ci membrii comunităților creștine se adunau la început în diferite locuri ascunse, de frica vrăjmașilor lui Hristos, cărora „Crucea eră nebunie”. Mai apoi religiunea creștină fiind recunoscută de stăpânirea acelor vremuri, creștinii se adunau la lumina zilei, în public la cultul dumnezeiesc. „Stato die ante lucem convenire, Hristo, quasi Deo carmenque dicere.”³⁾ Astfel scrie Plinius guvernatorul Bythiniei împăratului Traian despre creștini pe la anii 110.

¹⁾ Sf. Ev. L. Ioan. V, 23—24.

²⁾ I. Ep. c. Cor. III, 16.

³⁾ Eplēt. 10, 96.

Pietatea creștină încă din primele veacuri începe a-și crea lăcașuri speciale pentru cultul public divin. Liturghia eră slujită, bine 'nțele în forma timpurilor acelora, în basilice-biserici. — Zidirea lăcașurilor dumnezeiești răspunde pentru cultul public, nu numai unui interes vital de instituție religioasă a bisericii, care urmă să ia locul templelor păgâne, ci mai ales unei necesități religioase pentru sufletul creștin. Progresul în viața duhovnicească prin influințare reciprocă, precum și solidaritatea în duhul creștinesc, a fost atunci și este și azi condiționat de adunarea creștinilor în lăcașuri anume consacrate serviciului divin.

Este deci deșartă înfumurarea acelor creștini de azi, cari n'au nevoie de participare la slujbele bisericesti din biserici și se desinteresează de orice chestiuni cari ating biserica, sub cuvânt că-și isprăvesc singuri cultul intern. Sf. Ap. Pavel muștră pe unii ca aceștia cu cuvintele: „Deaceia nu vă faceți fără minte, ci înțelegeți, care este voia lui Dumnezeu. Și nu vă îmbătați de vin în care este desfrânarea, ci fiți plini de Duhul. Vorbind între voi în psalmi și lăudări și cântări duhovnicești, lăudând și cântând în inima voastră Domnului.”⁴⁾

Bisericire răsăritene, erau cât se poate de încăpătoare și zidite și împodobite în așa fel, încât să dispună sufletul creștinului la meditație și viață duhovnicească. Cultul simbolic strălucitor din cursul vremii, vestirea cuvântului dumnezeiesc în mod captivant, toate cuprinse în cadre artistice; produceau emoțiuni și atitudini religioase în sufletul credincioșilor. Astfel se face, că mai târziu, întreaga arhitectura bisericască medievală aproape în întregime este o expresie concretă a credinții profund creștine. Credința creștină căută prin toate mijloacele să devie o realitate. Și unde se putea exterioriză mai nimerit credința creștină, dacă nu în arhitectura și pictura sacră. Existența edificiilor bisericesti grandioase din evul mediu, împodobite cu opere de pictură nemuritoare, sunt tot atâtea monumente ale religiozității popoarelor, în mijlocul cărora au răsărit și un criteriu pentru aprecierea autori-

⁴⁾ Ep. c. Efes. V, 17—19.

Biblioteca

lor. Istoria universală, iar pentru noi Români istoria noastră națională ne pot servi nenumărate și edificatoare exemple în această direcție.

Cititorii și artiștii stăpâniți de certitudinea credinții creștine, în executarea operelor arhitectonice și de pictură nu erau conduși de motive deșarte. Ei nu lucrau pentru lume, ci pentru Dumnezeu. Orice greșală și-o atribuiau drept păcat, pe care trebuia ispășit. Ce vremuri fericite. Judecătorul eră ochiul cel tainic al lui Dumnezeu și glasul Divinității descoperit în conștiință.

În măsură ce unitatea creștinismului se fărâmițează, cu scurgerea vremii diferite curente ale cugetării omenești turbură seninătatea concepției creștine de viață, religiozitatea scade. În aceeași măsură se împuținează rasele exemplare de arhitectură și pictură religioasă. Artiștii stăpâniți de duhul vremii, de concepțiile de viață ale timpului lor, dovedesc o credință religioasă mai elastică, mai adaptabilă împrejurărilor. Deacum înainte nu se mai lucrează pentru vecinicie, ci pentru lumea cea deșartă. Opera lor primește tot mai mult nota omenească. Acelaș proces se continuă până la noi. Interesele multiple, concretizate în banul atotstăpânitor, taie aripile plâpânde, ale avântului artiștilor, în executarea operelor sacre.

Omul vremilor noastre cu înclinații religioase încă simte nevoia sufletească de a-și săvârși cultul extern într'un sanctuar, care prin arta sa (arhitectonică, picturală, muzicală etc.) să-l ridice la sferile înalte ale religiozității. Cu scăderea religiozității însă, sanctuarele noastre nu mai au cele mai multe — mai ales cele dela țară — acest dar. Sunt dărăpănate. Urgia vremii își sapă urmele pe zidurile pietății din trecut. Prin bârnele bisericuțelor de lemn se strecoară tainic fumul de tămâie, ca o dreaptă protestare în contra oamenilor numiți creștini. Unde sunt creștinii cucernici ai zilelor noastre, acărora avuție și locuințe confortabile să le mustre ruina casei Domnului? Rândul celorce iubesc podoaba casei Domnului cu deadinsul nu cu graiul, s'a cam rărit! Se aduce pretext anume greutatea vremilor. Dar noi creștinii avem să „răscumpărăm vremea“. Să nu succumbăm sub greutatea vremii. Toate se pot, dacă se deschide inima, punga celor însemnați cu numele Domnului.

Un exemplu în această direcție, de ce este capabilă voința îndreptată cu darul lui Dumnezeu spre un ideal, este acțiunea autorităților județene din Arad, pentru construcția școalelor. Populația din localitățile unde s'au

făcut edificări de școale s'au convins, că și lăcașuri dumnezeiești s'ar putea clădi, respective repară, dacă s'ar porni o acțiune sistematică în aceasta privință și dacă toate silințele răzlete s'ar menajă și s'ar canaliză în aceeași direcție. Până atunci zidurile fastuoase ale școalelor nou edificate alături de bisericile ruine, constituiesc nu numai un contrast inestetic, isbitor în bunul simț, ci produce sminteală în mintea țăranilor mai ales, despre rostul bisericii strămoșești, dominante. Scris este: „Are să vină scandela, dar vai prin cine vine în lume“.

Frumoasa acțiune școlară făcută în județul nostru, oricât de culturală și națională se prezintă, totuși este incompletă, câtă vreme lăcașurile dumnezeiești din vecini, nu vor fi la acelaș nivel. Cultura școlară va fi rodnică pentru țărani și patrie, în măsura în care este creștină. Creștinismul însă numai prin biserică se poate răspândi. Să începem deci și partea cea mai ponderoasă, ridicarea morală-religioasă a păturii rurale, prin construcția, repararea și înzestrarea perfectă a bisericilor ortodoxe strămoșești. Țăranul român cu tot scepticismul de care este învinuit are un simțământ profund religios. Religiozitatea sa, dacă nici n'a atins încă gradul religiozității popoarelor mai înaintate și mai vechi în ale culturii, totuși se poate și avem datoria s'o desvoltăm. Un mijloc puternic este tocmai cel indicat.

O biserică bine întreținută și înzestrată mărește ambiția și conștiința religioasă a țăranului. Ruina ei îl rușinează și-l face indiferent. Să nu păcătuim deci prin comoditatea noastră.

Preoțimea noastră ajutată de autoritățile superioare bisericești, sprijinită efectiv de autoritățile statului, ar putea face minuni în această privință. Câteva exemple vii ar avea darul să atragă întregul norod. Într'o bună zi ne-am trezi cu o acțiune bisericească dintre cele mai rodnice și admirabile.

A trecut vremea să mai jucăm rolul de Cenușotcă din vatra focului. Să ne arătăm ortodoxia noastră în adevărata sa lumină, că este o credință luminată, activă și capabilă de fapte.

Șilindia, 22 Sept. 1925.

Ștefan R. Lungu, preot.

Cuvântul preotului.

„Merg-ți învățați toate neamurile“ zise Isus învățăcelilor săi. Tot aceste cuvinte le zic și astăzi către următorii apostolilor și slujitorii altarului, mai ales în timpul de față „vai vouă de nu veți binevesti“.

Ce-i drept, cuvântul Domnului este scris și-l aflăm în cărțile sfinte de unde-l putem afla și studia; dară nu toți au cărțile necesare, și nu cartea este mediul potrivit voinței lui Dumnezeu, care să ducă la credință mulțimea de oameni. Pentruca să poți lumina și încălzi pe cineva nu-i de ajuns să-i dai cartea înainte cu adevărurile reci, ci trebuie să-i dai învățătura vie, care să-i miște inima și să-i încălzească sufletul și să-i determine voința.

Mântuitorul a voit ca învățăturile sale să treacă asupra următorilor săi, asupra apostolilor, ca gura lor să-le vestească în tot pământul. Aceasta a fost la început adevărata predică ce mântuie sufletele prin credință.

De aceea chemarea preotului este propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu prin grai viu. Pentru fiecare preot predică este o chestie de conștiință. Fiecare trebuie să poseadă cunoștințele necesare pentru împlinirea funcțiilor sale, asta și dela el atârână. Căci Dumnezeu nu cere dela nimeni ce nu-i cu putință și darul său ne face posibilă împlinirea datorinței, ce ni-se cere, ba chiar ne-o ușurează.

Nu trebuie nimeni să se sperie, că i-se cere prea mult și este prea greu de-a cuvânta. Să vedem ce trebuie să pretindem dela preot? Ca să învețe și să păstorească sufletele să le certe în caz de lipsă, să le lumineze și să-le conducă la Dumnezeu.

De ce să nu poată săvârși aceasta un preot hirononit și așezat spre acest scop? Mulți cred, că pentru urcarea amvonului să cere să ai o sută de însușiri și talent, cunoștințe vaste teologice și literare, fantazie vie și bogată și o voce sonoră. Asta-i o rățacire. Există mulți preoți cari n'au aceste însușiri și cu toate aceste favață bișe poporul, și-l conduc pe căile virtuții. Câți nu sunt săraci de însușirile unui bun predicator și cu toate aceste au făcut foarte mult pentru credincioșii săi. Nu voesc să zic, că să disprețuim însușirile oratorice și dacă le avem apoi nu putem să tragem mare folos în urma lor. Ci zic numai, că aceste nu sunt chiar indispensabile, și navem drept să credem, că aceia care n-are darul de-a predică, nici să nu urce amvonul și că nu este în stare să țină o cuvântare bună.

Pentru ca să poți cuvânta cu succes și să mântuești sufletele prin grai viu nu ți trebuie *mai mult decât un suflet de preot*. Când ești dedicat lui Dumnezeu și plin de duhul Domnului. De ești un preot și păstor bun, atunci poți fi și un bun predicator. Căci ai însuși părerile, convingerile și virtuțile pe cari le voești să-le dai credincioșilor, și este de ajuns ca să ți-le comunicii și să-ți deschizi inima și sufletul înaintea lor.

Se zice că, stilul este omul. Cu același drept putem și noi zice: „predica este preotul; ea este conținutul interiorului său descoperit prin cuvinte“

Pentru slujitorul lui Dumnezeu, vorbind despre Dumnezeu, ca să trezească credința în inimi, este de-ajuns să deschidă numai gura și să urmeze îndemnul inimei sale.

N'o găsim acolo unde-o căutăm greutatea predicării, în compunerea învățăturilor și admonierilor, ci greutatea zace în pregătirea preotului, *în ajungerea la virtuțile cu care trebuie să fie împodobit*.

Preotul n'are lipsă să facă filozofie cu credincioșii săi, nici să descurce întrebări dogmatice subtile sau să predice despre teme, ce aparțin sferelor mai înalte de judecată; aceste nu sunt de fel potrivite pentru amvon, fiindcă nu avem harul de-a vorbi despre aceste. Subiectele aceste trec peste nivelul de cultură al auditorilor, și sunt mai mult potrivite să agerească judecata și inteligența, decât să încălzească inimile și să deștepte virtuțile.

Credincioșilor le aduci totdeauna folos, dacă le vorbești despre Mântuitorul nostru, despre întruparea lui, învățăturile lui, așezămintele lui, iubirea sa nemărginită de oameni, patimile lui etc.,... și despre împlinirea rugăciunilor și datorințelor creștinești, cercetarea bisericii și împărtășirea cu sfintele taine etc.,... tot ce se cuprinde în sfânta Scriptură.

Material pentru predici formează încă și toate adevărurile pe care trebuie să-le cunoască ori ce creștin spre mântuirea sufletului.

Predica o va întocmi preotul după gradul de cultură și priceperea credincioșilor săi. Va avea în vedere nu o clasă anumită, ci mulțimea. Căci orice suflet are înaintea lui Dumnezeu aceeași valoare. Așa să vorbească, ca să fie înțeles de toți, scurt și ușor; nimic de prisos și fără repetiri.

Oamenii culți și cuminte ți-l vor aproba, iară cei neștiutori vor cunoaște că preotul să cugetă la ei și că ei încă pot lua parte la împărtășirea învățăturii și le vorbește despre aceea ce sufletul lor cere.

Intenția de a preamări pe Dumnezeu, aprinzând în suflete credința și iubirea creștinească este deajuns.

Când se urcă preotul pe amvon, să se gândească la cuvintele lui Hristos: „Eu am venit în lume, ca viață să aibă și mai multă să aibă“. Celor ce o au pierdut-o să le-o redea, iar celor ce o au, să le-o înmulțească, ca să aducă fructe mai bogate.

Să n'aibă intenția preotul de-a secera laude, dacă aceasta a dorit-o apoi și-a primit răsplata dela oameni. Dumnezeu nu răsplătește, decât aceea ce pentru El ai făcut.

I. Hociotă,
protopop militar.

Predici

la sărbătorile bisericești, de Dr. Grigorie Gh. Comșa, Episcopul Aradului.

Lumea zace într-o îmbolnăvire universală, mai strașnică decât nainte de cataclizmul mondial. Ni se părea că acest războiu va fi un fel de judecată grea, prin care trecând popoarele globului pământesc cu cortejul lor de păcate negre, vor ieși mai curățite și premenite.

Aceste așteptări însă nu s'au împlinit, din contră omenimea este mai rea, mai plină de viață și se simte nenorocită căci — zice-se — că, îi sunt ciuntite toate nădejțile și toate încercările spre o viață mai bună, mai mulțumită și fericită.

Ce vedem? Maximaliștii cu principiile lor comuniste, anarhiștii, fasciștii, apoi sectarii de diferite nuanțe, se căznesc ca printr-o revoluție, ori întorsătură a treburilor lumești, să dea vieții omeniești alt curs, altă concepție, mai pe placul lor.

Și când o ceață așa de groasă și deasă apasă sufletul o menesc de azi, pe orizontul vieții creștine

apare biserica vie și, ca o flacăra, cu glas de trimbiță vestește de pe muntele Domnului strigând: „Întălegeți neamuri” și vă plecați că „doctorul sufletelor și a trupurilor noastre”, pe care voi îl căutați pe drumuri greșite, de două mii de ani este în mijlocul nostru. El este Mântuitorul Isus Hristos.

Pe acest doctor neîntrecut voește P. S. Sa părintele Episcop Grigorie să-L coboare și să-L sporească în mijlocul creștinilor români, prin publicarea opului de predici, ce poartă titlul acestui modest articol.

Apariția unei lucrări a Episcopului Grigorie, este un eveniment bisericesc-cultural, căci cife citește cărțile acestui fecund scriitor bisericesc, cu deosebire strălucitele predici „Pentru Neam și Lege” rămâne foarte mulțumit de duhul și graiul adevărat creștinesc ce străbate din ele.

Prin cele 20 de predici făcute și rostite anume la sărbătorile bisericesti, autorul tocmai acolo tinde să se facă aceea renoire sufletească în inima poporului, după care însetoșem toți. Căci autorul este pe deplin convins că în biserică pe lângă frumoasa noastră slujbă rituală, preotul nostru are greaua datorie să lămurească prin grai viu: legea lui Hristos, pildele lui și prin flacăra cuvântului rostit de pe amvon, se împrăstie negura ce învălue conștiința creștinilor. Am cetit undeva că, unde nu grăește amvonul, biserica este moartă, căci biserica nu este vie prin serviciile și podoabele ce-o înfrumusează, ci ea a fost, este și va fi vie, tare și mare, prin puterea amvonului. Ea va cuceri lumea prin florii religioși-morali, pe cari cuvântătorul îi va trece în sufletul mulțimei, încercat de pizmă și ură. Doar Mântuitorul însuși a fost cuvântător, el a fost cel mai profund intuitiv.

Cuvântările Episcopului Grigorie, nu sunt dogmatice, ci învățături limpezi și simple îndemnuri creștinești, prin cari se coboară pacea, iubirea și dragostea, în viața și casele oamenilor. În fiecare cuvântare, autorul, pleacă dela desăvârșirea sf. Evanghelii, pe care o încopcie, cu lucruri reale, pipăibile, cari sunt în strânsă legătură cu viața de toate zilele ale poporului nostru. Subiectele ce se tratează în aceste predici, sunt binedezvoltate și sunt documentate cu citate selecționate din sf. scriptură și diferiți autori și istorici.

Stilul și limba sunt ușoare, limpezi, cursive și au o formă de pătrundere bineficsată.

În viața noastră bisericască aceste cuvântări, acopăr o necesitate reală și vor fi un prietin și o bună călăuză a preoților noștri.

Adunările generale și Congresele Asociației Clerului nostru.

Nu vreau să fac critică. Nu vreau să supăr sau să jignesc pe cineva. Frații în Hristos din fruntea Asociației, sunt bine aleși de noi, bine pregătiți și au celea mai bune intenții cătră realizarea scopului urmărit de Asociație.

Alteceva vreau. Vreau să arat nemulțumirea mai multor preoți față de modul în care decurg ședințele Adunărilor generale și a Congreselor Asociației și față de discuțiile ce se fac la moment, fără ca oamenii să fie orientați și pregătiți de mai înainte asupra temelor ce se desbat.

Mă opresc puțin. Oare nu am zis prea mult ?

Nu, nu cred! Am să arat de unde î-mi vine chiar datorința de a spune acestea. Iată de unde:

Spun cu voce tare, ceeace șoptesc membrii Asociației când se re'ntorc acasă dela acestea adunări.

Re'ntorcem cu trenul spre valea Crișului-Alb. Incepe conversația... Puțini am fost la ședință! Nu e deobligător. Bine fac cari stau acasă. Întâi și întâi e costisitor... O Dieceză nu e în stare se-și adune preoții la centru odată pe an! Reducere de 75%, n'avem, parohiile nu sunt deobligate să prestele o diurnă de 200 Lei pentru parohii lor odată pe an. Dieceza nu poate stoarce dela stat pentru preoți cel puțin atâta favor cât au învățătorii... Spesăm fiecare circa 500 Lei pentru așa o cale la Arad. Participăm cam 100 preoți. Spesăm total circa 50000 Lei. Cam scumpă distracție! Dar cel puțin de ar fi mai edificatoare. Dar ce profităm ?

Să vedem:

Dela sf. Liturghie o luăm împărțiți în 10—15 grupe tot la atâtea restaurante la dejun. (Cași cum am fi certați).

Inceputul ședinței... nu este termin fix..., dacă se adună mai mulțisori. Incepem. Noi oratori de profesiune, ne întrunim la oare de lectură. După tămărirea morților și a viilor urmează cetenia disertațiilor... Fiind oara în naintată, plecăm la masă, tot în același disordine, tot în atâtea părți. După masă iar ședință. Participă atâția câți vreau. Alte lecturi și socoteli. S'a terminat.

Accentuez din nou, nu critică vreau, ci îndreptare dacă are loc.

Întreb acum, oare avem noi dreptate să vorbim astfel de frumoasele noastre întruniri? Prea să poate, că noi nu știm aprecia după merit folosul acestor întruniri, deci nu numai că suntem gata de a primi, ci chiar rugăm cu respect și dragoste frățiască pe cei cu cădere, să ne arate, că afară de lectura, pe carea o puteam ceti noi acasă, comot, la înțeles, fără spese, ce am profitat, ce s'a născut pe urma discuțiilor?

Adevărat că nu putem fi toți de o părere. Sper, că și alții vor veni în public cu părerile lor în aceasta privință, ca să facem cum ar fi mai bine.

Eu cuget că ar fi mai bine precum urmează:

1. Ședințe cu participare deobligătoare. Pe unii îi deobligă râvna lor personală de a-se perfecționa, iar pe ceilalți trebuie se-i deobligă disciplina.

2. Adunarea gen. să se țină la finea lunii Septembrie. Timp mai acceptabil în toată privința și inceputul adevăratului sezon de propagandă religioasă.

3. Să începe cu sf. Liturghie. Un preot să servească și tot acesta să și predice. Predica să fie întocmită pentru popor și publicată cu 30 zile nainte în org. diecezan, iar 2 preoți din 2 Despărțăminte să facă recenziunea ei și să refereze în ședință.

Asupra serviciului să se facă observările curenite, ca pe urmă să putem introduce uniformitatea — cea mult discutată dar nerealizată — în serviciul divin. Foarte puțini preoți servesc la fel. Cei mai mulți țin cu toată țaria la obiceiurile locale moștenite prin crâsnici.

4. Cuvântul de deschidere să fie scurt. Evenimentele de peste an, activitatea biroului etc., acestea aparțin la referatul secretarului Asociației, care referat trebuie publicat cu 30 zile nainte să poată fi discutat și să nu se piardă timpul scump cu cetitul.

5. La propunerea biroului Asociației temele de disertație să fie designate și distribuite spre lucrare de Adunarea generală. Disertațiile să fie publicate cu 30 zile nainte și biroul va recerca pe 3—4 prezidenți

ai Despărțămintelor să încredințeze pe câte un preot să facă recenziunea.

6. Activitatea Despărțămintelor, prestațiunile bi-roului de peste an, socoata cassierului secției, toate acestea să fie publicate cu 30 zile înainte, ca membrii să aibă posibilitatea a face obiecțiunile necesare.

7. În general, orice obiect pus la ordinea zilei, care nu este de natură urgentă, să fie publicat înainte cu 30 zile, ca să poată fi discutat temeinic și să nu asistăm la discuții nepregătite cari mai de multe ori produc haz, încât ne jenăm de streinii prezenți.

Nu știu ce vor zice alții, dar eu unul așa cred că ar fi bine. Așa am ajuns să putem discuta multe lucruri bune, la aparință mici de tot, dar pentru noi de mare importanță.

Buteni, 1925.

F. Roxin.

Carnetul unui preot.

În luptă cu beția.

(Pomana.)

— Mamă, mamă... hai că vine..!

Netezindu-și hainele cernite, Mărie se dă la poartă și așteaptă, ștergându-și cu marama câte-o lacrimă, care se pe-lingește peste genele-i negre, lungi.

— D-zeu să primească!

— Primească D-zeu Părinte! Femeia, — după ce dă mâna cu preotul. — o duce ceremonios la piept zicând: iertăciune. Arată într-o parte și urmează:

— Haidați pe aici că-i mai bine!

De pe un snop de tulei pe altul, așezați în rondo, cât curtea de largă crâsnicul pășa larg în urma părintelui Ieremie. Nu se mai sinchiseau de imală. În anii de păstorie părintele se obicinui-se cu cleiul galben al acestor uliți. Ajuns pe prispă se văzu, fără surprindere, că-i tot stropit. Cercă să îndepărteze de pe ghetete glodul vârtos, ștergându-l de băta de salcă, pe care o ținea crâsnicul.

Pe talpa casei trochița cu apă cristalină pentru obicnuita spălare. Întâi părintele apoi crâsnicul își vâzîră în apă degetele atingând piatra din fondul vasului. O babă întinde ștergarul.

Mărâitul neputincios, înfundat al cânelui închis încetă, când intrară.

— D-zeu să primească!

— Primească D-zeu! Iertăciune! Mânilor osoase, mari, se încruciau și se așteptau tacticos pe piept, ca niște înblăcei oboșiți. Mirosul de mort încă nu dispăruse. Miron fusese gras, murise subit. Murise sănătos, cum se bocia în sacadate și dureroase sughițuri lelea Mărie.

În semi întunerecul unghetului, sufocat de aerul închis, pâlăia în agonie palidă flacăra, a unei luminări, cum se sbate stângându-se credința în sufletul ateistului înfrânt de îndoială.

— Deschide fereastra măi Mitre!

Un val de aier proaspăt sănătos săltă argintul presărat de vreme în pletele de ebenin ale părintelui, pentru care găzdărița, pregătise în fruntea mesei, două rânduri de blide.

La o măsură de lângă fereastră două femei se trudeau zadarnic, cu grele mătăuze de frunze de nuc, să alunge ro-iul de muște flămânde ispitite de dulceața zahărului de pe cutie (colivă.)

O tăcere sficioasă stăpâna la început. Numai Pavel Suru boncăluia pe lângă ușe, silindu-se să stea drept.

Moș Todor cercă să-l scuze, dar părintele regretând zădărnicia muncii lui de ani îndelungați înghițea amar în sec, nebagând în seamă nimic, nici chiar babele, cari aduseră pentru slujire din fiecare rând de mâncare câte un blid.

La slujbă Pavel se ținea de masă. Toate cuvintele, pe cari le putea prinde din rugăciune le repetă apăsând la urmă cu accent răgușit un Amin.

Crâsnicul, Nicolae plin de ciudă, îl privi fugitiv. Căsenii în frunte cu găzdărița încremeniseră privind cu milă și frică la fața crispată de durere și amărăciune a părintelui.

— Lasă-l părinte, lasă-l, începu din nou moș Todor. D'a'ia pomană. El a fost prieten bun cu mortul. A beut să aibă ce bea și Miron pe cea lume, că tare ia plăcut vinarsul. D-zeu să-i primească părinte!

Cași când s'ar fi temut că-l scapă, moșul primese măneca reverenței roasă de vreme. Vorbia apropiindu-se tot mai mult de obrazul umbrat, gânditor al părintelui, care privia descurajat la amenințatorul rând de sticle, așezate someț pe masă, în dreptul fiecărui om câte una.

— Dați măi oameni cu răchia, că-i pomană! D-zeu să-i primească!

— Dați măi cuscre cu uiaga că-i slujită! D-zeu să-i primească lui Miron!

Având îndoită îndreptățire acum; pomană fiind, și în urmă și slujită, sticlele sburau din mână'n mână, arcuind în aier doriri de bine și de odihnă pentru cel mort.

Părintele gândind cum se vorbește despre pomeni dela masa verde și cum se poate idealiza de pe pedestalul unei catedre lucrurile reale, pe cari le cunosc din viața pastorală, direct preoții dela sate, neputând alungă din suflet mahnirea, nici nu băgase de seamă că își scoasese trei sarme.

Atmosfera „ăla pomană“ se făcuse. Crâsnicul Nicolae ajunsese dela tipicul bisericesc la aruncul pentru grajdul bicilor. Moș Todor ascultă și aprobă cu sticla, expunerile părintelui despre nemurirea sufletului, închinând mereu când de sănătatea celor vii și când de viața fără de sfârșit a fiertatului Miron. În vremea aceasta trăgea cu urechea la vecinul, care aflase că în satul vecin a venit un străgoiu din groapă și a deslegat într-o noapte boii din lanț. Ciuli apoi, uitând să mestece, la Miroanea Vucului, care se'n pungea peste masă în vorbe cu Vasalia, cantorul, care cârtise pe primarul satului și prinse și acuzele: podurile rele, lipsa vedrelor, dările comunale, bicii și verii ogârșăți. Ce vrei?

— Lasă-l măi! Lasă-l măi, că iacă aici unde-i Domnul părinte, dar știu eu cine-i el. Măi oameni ce lege-i asta să pună ei primariu fără știrea noastră și să-l țină cât vreau ei? Ultimele cuvinte răstite au fost subliniate cu un gest mănios al mânei stânga, în care Miroanea Vucului ținea un oș de pe care mâncase carnea.

Moș Todor asculta din nou la părintele. Peste fața lui trecu o undă de lumină, când află cât sunt de fericite sufletele dreptilor în viața vecinică și de bucurie luă cu amândouă mâinile sticla privind în sus și cu o nevinovată și nefățărită sinceritate exclamă: „Doamne, Doamne primește-i lui Miron, că el a fost bun“.

Când părintele cercă să arate că fericirea sufleteasă nu stă în mâncări și beuturi, moșul deși i-și odihnea privirea pe un nasture ros dela reverenda lui ascultă, la Miroanea Vucului, care în cele din urmă stăpânea în diapazon de tenor masa de jos.

La capătul mesei de jos se auzi:

— Las'că mi-a spus mie domnu Oberarț pe frontul Ițației că după moarte nu-i nimic, că omu-i ca un...

Stan Schiopul, ca surprins în delict flagrant tăcu brusc ducându-și instinctiv mâna la gură... i-și îndreptă privirile spre frontul mesei și se simți fulgerat de privirea liniștită a preotului, care în gălăgia aceasta nici nu auzise ce se vorbea la ușă. — Stan se închină și zise forțând un zimbet: „Să ierte Domnu părinte, că noi vorbim cum auzim“.

Din colțul mesei vecinul Ionică, se întoarse cu sticla în mână și uitându-se cu jind în adâncimea ochilor negri, ca păcatul, a văduvei zise:

— Frumoasă pomană vecină! Măncare, beaură! Să-i primească D-zeu lui Miron, iar ție să-ți deie noroc.

Lae Ganu tocmai se scotoci în buzunar, după tozla cu tutun, — lucru neobicinuit înainte de război, — când părintele, ca prin neplăcută surprindere, se ridică.

Pe când ajunseră cu rugăciunea la sfârșite se ridicase și Pavel Suru.

— D-zeu să primească!

— Primească D-zeu. Iertăciune! și mulțămind se grăbi găzdărița petrecând spre poartă pe părintele, satisfăcut nu numai că stătuse preotul la masă ci și pentru aceea că fusese mâncare și beaură destulă.

În adâncul sufletului ei simți în aceste clipe suflul cald al acelei stări de fericire isvorâtă din conștiința împăcată pe care-o are omul când și-a îndeplinit o mare datorință.

Întorcându-se cu fața radioasă, îndemnă insistent pe vecini și neamurile mai apropiate să mai rămână.

Unii nu așteptară multe îmbrate, dar câțiva se strecoară în urma preotului.

— Apoi nu-i bine să fi popă — exclamă moș Tanasie — așezându-se în frontul mesei și privind biruitor la femeile cari se așezaseră pentru al doilea rând de mâncare.

— Are drept proverbul care zice că: „popa are în foale curechiu cu slănină și în straiță colac cu lumină“.

— Da-i domnos mă! Ce-i asta pe el să nu se nvețe el după atâta ani cu răchia. Vezi-l măi, că stă ca un par și ne vijăluiește pe rând de ții și nează să bei. — Gândește că dela el î-ți dă. — Și tot cu sfîntenile lui începe. Dar ce treabă are el cum ne îmbrăcăm? Câte sârme pun fetele noastre la conciu? Cu ce fel de farbele i-și dau femeile noastre pe față? De unde i-și cumpără haine? Mă ții groază de el, că de când îi aici, gândește că vrea să schimbe satul. Ce-i doare pe el, că n-avem prunci și-or rămâne casele noastre pustii?

— Nu bea măi că vrea să se îmbogățească. Are acuma o vacă și vrea să-și cumpere și casă. Are bani! Ce vrei?

— Tot dela noi, tot de după noi trăiesc toți nădrăgarii...

— Nu vorbești bine, îndrăzni Eftimie un tânăr oacheș...

— Taci mă, tună Tanasie, că numai voi nea-ți mâncat satul cu popa ăsta... dar lasă-l... grija noastră...

— D-zeu să-i primească! Măi Ioane! Hai să bem ce grije ai tu de popi și de cantori!

Soarele de toamnă clipocește somnoros. Un mănunchiu de raze se resfrâng în agoniie în camera în care părintele răsfoiește cu drag și interes ultimul număr dintr'o revistă bisericască, pe care o așeză pe măsuta lui de scris, când aude vaca mugind la poartă.

— Dar ce gălăgie se aude?

— Nu-i nimic. Vin deja pomană părinte!

Pe ulița mare doi oameni coborau, târbăcindu-se și lămurind cu volubilitate.

În sufletul părintelui apărură iarăși durerea zădărniceii muncii lui de atâția ani și să întări convingerea lui veche, că pomenile cu puține excepțiuni se pot socoti ca prilej de beție pentru cei mai mulți creștini.

Subvii, 1925.

Tie Flavtu.

INFORMAȚIUNI.

Biserica nouă în Vinga. În 16 August a. c. a avut loc cu mare solemnitate sfințirea temeliei noului lăcaș dumnezeesc în comuna Vinga, al cărui înălțare eră fără îndoială chestie națională și o necesitate sufletească simțită de toată lumea spre a înlocui vechea și modesta bisericuță din marginea comunei.

Actul sfințirii l-a săvârșit din încredințarea P. S. Sale Domnului Episcop diecezan Dr. Grigorie Gh. Comșa, părintele protopop al Timișorii Dr. P. Țucra, administrator protopop al tractului Vinga cu asistența preoților: Ioan Popa, Gheorghe Rusu, Sava Tr. Seculin, Pavel Jurma, Liviu Mihailovici și Nicolae Vulpe, în fața unui numeros public, în frunte cu autoritățile din loc, fiind de față și subprefectul județului Timiș-Torontal dl Cornel Bejan.

După actul sfințirii părintele protopop Dr. P. Țucra a ținut o cuvântare instructivă, accentuând puterea vindecătoare și mântuitoare a dumnezeieștilor învățături ale Mântuitorului Hristos pentru sufletele bolnave din sânul societății de azi și făcând o scurtă dare de seamă asupra tuturor factorilor, cari au avut darul de-a contribui la înfăptuirea ideii concepute pentru zidirea acestei biserici.

Se subliniază îndeosebi deosebita atențiune, nepretutit sprijin material și marele interes, ce au arătat autoritățile noastre administrative din loc și județene față de greaua problemă a zidirii unei noi biserici în această comună bisericască săracă. Tuturor celor cari și-au oferit sprijinul lor material și moral la realizarea acestui scop măreț, se transmit cele mai călduroase mulțumiri.

La vremea sa se va reveni cu o dare de seamă mai amănunțită.

Cerc religios în Arad-Șega. Subrbiul acesta al Aradului e locuit în cea mai mare parte de Româna cari aparțin bisericii din centrul orașului. Depărtare-aceasta de vreo 3 km. și numărul prea mic al preoților dela parohie — 3 preoți pentru 15 mii suflete — a contribuit și contribuie mult la lăsare credin, cioșilor de acolo în uitare. Cercul religios a pătruns, acum prima dată, la 6 Sept. a. c. aici cu binefăcătoarea sa activitate.

Date fiind împrejurările, întrunirea cercului religios a fost deocamdată restrânsă. Părintele protopop Traian Vațianu a vorbit despre însemnătatea și scopul cercurilor religioase, iar apoi a urmat dizertația părintelui preot-profesor Calus Turicu despre felul cum s'a manifestat ortodoxismul dealungul veacurilor în cugetarea și mai ales în literatura neamului românesc. Ascultătorii au fost purtați sufletește prin templul plin de icoane mărețe al românismului ortodox, iar dia icoanele arătate de părintele Turicu drept exemple, au putut să cunoască ortodoxismul românesc.

Împreună cu cercul religios, tinerimea din Arad-Șega a dat un concert cu program bogat în recitări de poezii, cântări și dansuri naționale și care s'a sfârșit cu o piesă teatrală.

La sfârșitul concertului preoții cercului au distribuit în mod gratuit 170 broșuri între credincioși. Distribuirea cărților a făcut bună impresie, iar cărțile vor avea să continue și să adâncească activitatea cercului religios.

F. C.

Cerc religios în Macea. Cercul religios Arad și-a ținut a doua întrunire din acest an la 13 Sept. în Macea. În biserică s'a celebrat sf. Liturghie pontificând pâr. protopop *T. Văftianu*, asistat de preoții *Z. Colceriu*, *C. Turicu*, *F. Codreanu*, *R. Oancea* și diaconul *V. Guleșiu*. La priceasnă a predicat *C. Turicu*, despre purtarea Crucii, a cărei greutate se îndulcește prin rugăciuni și fapte bune și prin nestrămutata credință și nădejde, că vom birui cu semnul sfintei Cruci. Terminându-se sf. Liturghie s'a oficiat părăstas pentru eroii comunei morți în războiu. Părăstasul a fost un prilej înălțător de pietate și de reculegere religioasă și națională. Parohul locului a rostit o scurtă și concisă cuvântare despre eroi, pe cari — în comună — îi mai știm cu numele încă, iar mai târziu le vom cunoaște numai faptele și sufletul. Vor fi necunoscuți cu vremea, dar în toată vremea vor rămâne eroi, pildă de dragoste și de jertfă.

Vecernia a fost oficiată de preotul *F. Codreanu* și diaconul *V. Guleșiu*.

După vecernie preoții și credincioșii s'au adunat în școală. Cuvântarea de deschidere a rostit-o pâr. protopop. Sfinția sa a cuprins în câteva cuvinte momentele mai însemnate din istoria Românilor ardeleni, arătând, că precum în vremile trecute, în vremile de suferință, biserica ortodoxă a fost tovarășa nedespărțită și îndrumătoarea poporului român, tot așa este și va fi nedespărțita tovarășă și îndrumătoarea pentru viitorul strălucit, care ne așteaptă. — A urmat conferința preotului *F. Codreanu*. A vorbit despre însemnătatea și sfințenia căsătoriei, arătând și motivând cerințele de căpetenie la încheierea căsătoriei, apoi despre păcatele cari sapă la temelia familiei, care e însăși temelia neamului și a statului. Dacă în căsătorie s'ar țineă seamă de învățăturile Mântuitorului pe cari le vestește biserica ortodoxă în formă de porunci, opreliști și sfaturi, dacă în fiecare familie s'ar pune orânduiala și disciplina evanghelică, întreg neamul și-ar ajunge scopul fericirii, spre care năzuiește și nădăjduiește. — De încheiere a vorbit preotul locului mulțămind preoților veniți în comună și arătând credincioșilor, că cercurile religioase sunt puse la cale, spre a duce la calea mântuirii, spre a indica scopul nostru ca singuratici și ca neam, căci fără cunoașterea scopului și a căii ce duce la scop, ar fi zadarnice frământările noastre.

În sfârșit preoțimea întrunită a distribuit între credincioși 63 broșuri de propagandă culturală. *F. C.*

Înșelătorie sectară. Într'un sat din Banat s'a petrecut următorul caz cu noul episcop al nazarenilor din acea localitate, un anume Landmann. Acesta a spus unui credincios al său; că i-a apărut în vis Dumnezeu și l'a provocat ca până în ziua de Sâmbătă să se pregătească pentru a fi chemat să se „înălțe la cer”. După această destăinuire, fericitul episcop s'a închis în casă și tot timpul la petrecut în rugăciuni, fără să mai dea ochi cu cineva. În ziua de Sâmbătă s'au adunat toți credincioșii la reședința episcopală să asiste la marea minune a „înălțării la cer”. Episcopul apără îmbrăcat în vestimente negre și cu două aripi mari în spate. Cu ajutorul unei scări se urcă pe acoperișul casei și așteptă câteva timp în extaz semnul de chemare la cer. Deodată ridică brațele spunând: „Te văd Dumnezeul meu, îndată voi veni la tine”. Încercă să sboare, minunea însă nu se produse, căci bietul episcop căzu la pământ, spărgându-și capul.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut în: *Biblioteca creștinului ortodox No. 1. Un neam și un suflet*, însemnări din trecut și de azi, de *Dr. Gh. Ciuhandu*, asesor cons. Arad.

Pruncii trebuiesc botezați, dar numai odată No. 2, de *Dr. Grigorie Gh. Comșa*, Episcopul Aradului.

Prof. T. Lugojan: Carte de rugăciuni și cântări bisericești. (Editura librăriei diecezane Arad). Preț 25 lei.

Fericită idee de a extrage din multele cărți rituale, rugăciunile și imnele cele mai obicnuite și a le grupa sistematic, anume pentru trebuințele practice ale tineretului și ale cântăreților bisericești, a aflat înfăptuirea norocoasă în:

„**Cartea de rugăciuni și cântări bisericești**” ed. III, întocmită de profesorul *T. Lugojan*, având aprobarea canonică a *P. S. Sale* părintelui Episcop *Dr. Grigorie Gh. Comșa*, apărută în editura Librăriei diecezane din Arad, în mărimea acaftistului, pe 272 pagini, cuprinzând:

Rugăciuni pentru trebuințele școlarilor și a credincioșilor.
Rugăciuni înainte și după împărtășire
Rânduiala Vecerniei, Utreniei și a Liturghiei cu îndrumări tipiconale practice.

Imnele celor 8 glasuri cu Svetilnele și stihirile celor 11 Evanghelii.

Pripelele psalmilor aleși, Catavasilile, Fericirile, Troparele, Condacele, Irmoasele și Pricesnele, precum și alte cântări mai obișnuite la sărbătorile de peste an.

Serviciul la înmormântarea și învierea Domnului.

Chemarea Duhului Sfânt

Sfințirea apei — cea mică.

La cununie.

Înmormântarea mirenilor.

Înmormântarea pruncilor.

Înmormântarea în săptămâna luminată.

Te-Deum, la sărbătorile naționale, ziua numelui sau a nașterii Regelui și a familiei regale.

Rugăciunea de mulțămire.

Al. Ciura: Iscariot (schife). (Biblioteca Semănătorul No. 94, Arad.) Preț 10 lei.

Numele prozatorului *Alexandru Ciura* s'a făcut cunoscut cetitorilor din Ardeal de pe timpul apariției revistei „Luceafărul” la Budapesta.

Deatunci, acest nume, l'am întâlnit mereu, până în vremea din urmă, în paginile revistelor românești de dincoace de Carpați și în subsolurile ziarelor cari au ținut trează aici conștiința românească.

Volumul *Iscariot*, pe care-l publică „Biblioteca Semănătorul” din Arad, aduce o samă de impresionanteschife, scrise într'un stil sobru, cari ne fac să regretăm întâlnirea tot mai rară, a numelui acestui talentat scriitor ardelean, în paginile revistelor noastre.

George Mihail Zamfirescu: Magnolia — traduceri. — (Biblioteca Semănătorul No. 100, Arad). Preț 5 lei.

Tânărul scriitor *George Mihail Zamfirescu* autor al câtorva volume bine primite de critică și de public, adună în acest volum câteva interesante traduceri, într'o românească limpede și proaspătă.

Mai ales astăzi, când traducerile bune sunt așa de rare, aceste traduceri ale dlui *G. M. Zamfirescu* sunt binevenite.

Le recomandăm cu toată căldura cetitorilor noștri.

Prof. Dr. Gr. Cristescu: *Perspective sociale și culturale în lumina Evangheliei.* („Biblioteca Semănătorul” No. 87—89, Arad. Prețul 15 Lei.)

În atmosfera de ticăloșie în care trăim de pe o zi pe alta, cartea aceasta a tânărului profesor dela Seminarul Andreian din Sibiu, vine ca o largă, puternică undă de aer tare și proaspăt de munte. Simțim frumusețile ținutului din care a pornit, ca o călăuză sigură spre odihnitoare limanuri spirituale.

Semănător, pe ogoarele nesfârșite în cari primul semănător divin a fost Isus Cristos, — acest modest ucenic român al celui născut în iesle, ne întinde mâna să ne conducă pe drumuri lungi sub soarele vecinic al evangheliei.

Scrisul Pr. Cristescu e razim și călăuză. Cartea dă și ea o apă întăritoare care îți astămpără setea și-ți dă noul puteri în luptele vieții.

Preoții, învățătorii și toți intelectuali orașelor și satelor noastre vor găsi înfățișat o carte dintre acelea cari ne trebuie.

CONCURSE.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de cl. I. din **Beregsău**, (protopopiatul Timișorii), se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială în estensiune de 32 jugh. cad. și un intravilan parohial.
2. Stolele legale.
3. Birul legal în baza decisului Ven. Consistor eparhial din Arad Nr. 2470/1925, conform Ș-lui 29 din Regulamentul pentru parohii.
4. Intregirea dotației preoțești dela Stat.

Alesul va achita toate impozitele după beneficiul din parohie, va predica de câteori va avea rândul de serviciu și va catihiza fără altă remunerație din partea comunei bis. la școalele primare din loc.

Cei doritori a compete la acest post, au a se prezenta în cutare Duminecă sau serbătoare în sf. biserică din Beregsău spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, conformându-se strict dispozițiilor Ș-lui 33 din Regulamentul pentru parohii; iar recursurile însoțite de anexele necesare, adresate Comitetului parohial din Beregsău, le vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ort. român din Timișoara.

Cei din altă dieceză vor cere întâiu binecuvântarea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan spre a putea recurge.

Beregsău din ședința com. par. ținută la 18 Iulie 1925.

Ioan Balta, m. p. preș. Filip Doboș, m. p. notar.

În conțelegere cu: Dr. P. Țucra, m. p. protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante: **Chertiș**, să publică concurs cu termen de 30 zile.

Parohia este de cl. II. cu următoarele venit:

1. Sesia întregită la 32 jugh., situată în 5 locuri.
2. Casă parohială.
3. Bir și stole legale.

Alesul va catehiza fără altă remunerație, va predica regulat și va plăti contribuția după beneficiul său.

Reflectanții cu cvalificație de cl. II își vor înainta recursurile pe calea oficiului ppt. din Buteni și vor satisface datorințelor regulamentare. Reflectanții din alte dieceze vor produce literile dinisionare și consenzul Arhierelui nostru că pot recurge la aceasta parohie.

Nicolae Hada

preș. com. par.

Ioan Roșu

notarul com. par.

În conțelegere cu: F. Roxin protopresbiter.

3—3

Concurs de licitație minuendă.

Pentru acoperirea din nou a edificiului bisericii cu plăci de eternită și unele reparări în baza devisului de spese, aprobat de Ven. Consistor din Arad Nr. 3118/925, se va ținea licitație minuendă, Duminecă în 27 Septembrie a. c. d. a. la 2 oare în școala locală pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de esclamare e 153.920 Lei.
2. Licitanții vor înainta oferte închise și vor depune vadiu de 10% din prețul strigării la epitropia parohială din loc înainte de licitație.
3. Licitanții nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participare la licitație.
4. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da lucrările aceluia întreprinzător, în care va avea mai mare încredere, fără considerare la rezultatul licitației.
5. Devisul de spese și celelalte condițiuni se pot vedea la oficiul parohial ortodox român din loc. Cenadul-mare, la 14 Sept. 1925.

Comitetul parohial.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericesti, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe-execut colacionări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**